№ 37

შაბათი, 17 თებერვალი, 1901 წ.

გაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

1877—1901

ივერია

№ 37

შაბათი, 17 თებერვალი, 1901 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებლად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიჰმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ.
გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ
16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227.

ტფილისის საარტისტო საზოგადოების თეატრსა და დარბაზში

სამშაბათს, 20 თებერვალს,

კნეინა ნინო დავითის ასულის ჩოლოყაშვილის თაოსნობით ქართულის დრამატიულის საზოგადოების და არტისტთა დასახმარებელ **თანხის სასარგებლოდ** გამართული იქნება წარმოდგენა და ბალი. წარმოდგენილი იქნება:

I

ქართულად

ხანუმა

კომედია ა. ცაგარლისა. (1 და 2 მოქმ).

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი გაბუნია-ცაგარლისა, ჩერქეზიშვილისა, ტასო აბაშიძე და სხ., ბ-ნნი აბაშიძე, გუნია, გედევანოვი, შათირიშვილი, კანდელაკი და სხვანი.

II

რუსულად

დროებით სიყვარული

კომ. 2 მოქ.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი პაპოვისა, ხატისოვისა და ბ-ნნი ოპოჩინინი, ვეიმანი და სხვ.

III

ცოცხალი სურათები

დადგმული ბ. შამშინოვის მიერ.

მონაწილეობას მიიღებენ: კნეინა მ. ტ. ბარათაშვილისა, თავადის ასულნი: ნ. ა. აფხაზიშვილი, მ. ს. წერეთლისა, თ. გ. წერეთლისა, ე. ს. წერეთელი, ე. დ. ჩოლოყაშვილი, ი. დ. ფალავანდიშვილი; ქ-ნნი: ვ. ს. შამშინოვისა, ე. გ. ჰიჰინაძისა, ა. ი. კაბენინისა, ა. კ. იოსელიანისა, თავადის ასული თ. გ. ბაგრატიონ-მუხრანბატონი, ქ-ნნი მ. ა. მუატი, თავ. ასული ს. ზ. ჭავჭავაძისა, ქ-ნი ა. დ. ჩაჩავაძისა და თავ. ი. ტ. აბხაზი.

IV

წარმოდგენის დასასრულს საარტისტო საზოგადოების დარბაზში გაიმართება

ბალი.

წარმოდგენის დასაწყისი 8 საათ., ბალისა 12 საათზედ. **ლოჟები ყველა გაყიდულია**, დანარჩენ ბილეთების ყიდვა შეიძლება ქართულ თეატრის კასსაში. (4—უ.—4)

ქართული თეატრის არტისტები, ნ. ჩხეიძისა, ვლ. ალექსი-მესხიშვილისა და ვ. გუნიას მონაწილეობით გამართავენ წარმოდგენებს

ქ. ბათუმში, ფოთში და ოზურგეთში.

პირველი წარმოდგენა გამართული იქნება ქ. ბათუმში 22 თებერვალს.

რეპერტუარი: (ახალი პიესები)

ორი გმირი, ისტორ. დრ. 3 მოქ. გურულების ცხოვრებიდგან, ვ. გუნიასი.

ოტელლო, დრამა 5 მოქმედ. ვ. შექსპირისა, თარგ. თავ. ივ. მაჩაბლისა.

ირინეს ბედნიერება, დრ. 2 მოქ. ჩვენის ცხოვრებიდგან, დ. კლდიაშვილისა.

ციხის საიდუმლო, დრამა 4 მოქ. ქიზიყელების წარსულ ცხოვრებიდგან, ვ. გუნიასი.

ცხოვრება, დრამა 2 მოქ. თანამედროვე ცხოვრებიდგან.

პირველი ბუზი, კომ. 3 მოქ. ველიჩკოს პიესიდგან გადმოკეთებული და ერთ მოქმედებიანი კომედია და ვოდევილები.

რეჟისორი **ვლ. ალექსი მესხიშვილი.** ადმინისტრატორი **ვ. გუნია.**

(2—ნ.—1)

ტფილისის სათავად-აზნაურო ბანკის

გამგეობისაგან:

1898 წლის 25 მაისს უმაღლესად დამტკიცებულ სახელმწიფო საბჭოს იმ დადგენილებისა, რომელიც ტფილისის სათავად-აზნაურო საადგილმამულო ბანკის ყოფილ დამფუძნებელთა მიერ ამ ბანკის დასაარსებლად შეტანილ ფულის უკან დაბრუნებას შეეხება, და აგრეთვე 1900 წლის 8 მაისს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებულ წესების მე-7 მუხლის ძალით, ტფილისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობა ამითი აცხადებს, რომ ის, ვისაც აქვს გარდასაცემ წარწერით მიცემული უფლება თავ. ალექსანდრე ზაალის ძის აბაშიძის მიერ ზემოხსენებულ ბანკის დასაარსებლად ექვსას სამოცდა-ათ (670) მანეთისა, შეტანილ ფულის უკანვე მიღებისა და ბარათი ხელთ უჭირავს, ვალდებულია ეს ბარათი ბანკს წარმოუდგინოს ექვსის თვის განმავლობაში ამ განცხადების დაბეჭდვის დღიდგან. წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი სამუდამოდ დაჰკარგავს ბანკიდგან ფულის მიღების უფლებას იმ ბარათით, და ეს ფული თავ. აბაშიძის, ან მისთა მემკვიდრეთა საკუთრებად ჩაითვლება. (3—ნ.—3)

პირველი კერძო სამკურნალო

ექიმის ნავასარდიანისა

(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიანი. 11—12 საათ. სადოსტაქრო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.

უ. ე. ჩიქოვანი. 9—10 სათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასიანცი—დილის 11—12 ს. ქალთა და ბავშვთა სენით ავადმყოფებს.

კ. ი. ზძლიშვილი. 12—1 ს. ყურისა, ყელისა, ცხვირის ავადმყოფობისა.

ა. პ. კარაპეტიანცი. 1—1½ საათ. შინაგანისა და ბავშვებისა.

საღამოობით:

ნ. ნ. როსტომბეკოვი. 5—6 საათ. საქირურგო და კანისა.

ა. ნ. შპაკოვსკი.—6—7 საათ. ნერვებით ავადმყოფთ (ელექტროტერაპ). და ვენერიულ და კანის სენით ავადმყოფთ.

ფელეტონი

უცხოთა შორის

დედოფალ ვიქტორიის დასაფლავება.—მეფე ედუარდის ტახტზედ ასვლა და ფიცის მიღება.—ჰოლანდიის დედოფალი და ჰოლანდიელი დედაკაცი.—აჯანყება ესპანიაში და გალდოსის დრამა.—„ქალთა ომი“ პარიჟში.—ამერიკელ ქალთა გალაშქრება კლუბების წინააღმდეგ და მონტე-კარლო.

მთელი სამოც-და-სამი წელიწადი იმეფა დედოფალმა ვიქტორიამ; ინგლისელები ისე მიეჩვივნენ განვენებულ დედოფალს, რომ ვერც-კი წარმოედგინათ ინგლისის ტახტზედ სხვა მეფე. კიდეც ამიტომ დედოფლის გარდაცვალების ამბის გავრცელებისათანავე მთელი ლონდონი და იმასთან ერთად მთელი ინგლისი შავებით შეიმოსა. პირველ დღესვე ქალებმა სამგლოვიარო ტანისამოსი ჩაიცვეს. ქუჩაში ვერც ერთ ქალს ვერ შეჰხვდებოდით, მოსამსახურესა და მზარეულსაც-კი, სხვა ტანისამოსში გამოწყობილს. სამგლოვიარო ტანისამოსის დამზადებას ქალები იმ დღიდგანვე შეუდგნენ, რა დღესაც ხმა გავრცელდა, რომ დედოფალი საშიშ მდგომარეობაშიაო. მაღაზიებსა და ფართლეულობის დუქნებში სამაგალითო ვაჭრობა გაჩაღდა; ფეხს ვერ აუქცევდით ქალს, ყველა შავებსა თხოულობდა; თვით ვაჭრები აქეზებდნენ მუშტარს: ეხლავე იყიდეთ, ამბობდნენ ისინი, თორემ მალე საქონელი შემოგვაკლდებაო.

სამგლოვიარო ელფერი მიიღო სახლებმა და ქუჩებმაც. თეატრებში წარმოდგენები შესწყვიტეს. პირველ ხანს აზრადა ჰქონდათ, რამდენსამე კვირას არ გაემართად წარმოდგენები, მაგრამ მერე, როდესაც საქმეს ჩაუკვირდნენ, ეს გარდაწყვეტილება შესცვალეს: ლონდონში თეატრის წყალობით 40,000 სული იკვებება, და ეს ამოდენა ჯარი მშიერი უნდა დარჩენილიყო.

დედოფლის კუბო მრავალის გვირგვინით შეამკეს. ინგლისში თვლა და ანგარიში ძალიან იციან და არც გვირგვინები დასტოვეს უამისოდ: გაზეთების სიტყვით, ½ მილიონ მანეთის გვირგვინი გაიგზავნა სხვა-და-სხვა კუთხიდგან ოსბორნსა და ვინძორში. ბევრი გაზეთი იმის გამოკვლევასაც შეუდგა, თუ თვითეულს გვირგვინს რამდენი ია და სხვა ყვავილი ჰქონდა. გვირგვინებს შორის ბევრი მეტად ძვირფასი და ხელოვნურად მომზადებული იყო. იყო ისეთი უზარმაზარი გვირგვინებიც, რომელთათვისაც განსაკუთრებული თავ-ახდილი ფურგუნები დაამზადეს, რადგანაც ვაგონებით გადატანა სიდიდის გამო ვერ მოახერხეს.

ლონდონში თუმცა დუქნები და მაღაზიები დაიკეტა, მაგრამ მუშაობა ღამეც-კი არ შეწყვეტილა: ყველა გულმოდგინედ ემზადებოდა ცხედარის დასახვედრად; მთელი ღამე ცულის კაკუნი და ხერხის ხახუნი გაისმოდა, ზოგგან ხიდებსა და ფარდულებს აკეთებდნენ, ზოგგან კიდევ აივნებსა და ფანჯრებს ამზადებდნენ მაყურებელთათვის. ერთი მტკაველი თავისუფალი ადგილიც-კი არ დაუტოვებიათ გამოუყენებელი. დურგლებსა და ხუროებს ორი ღამე თვალი არ მოუხუჭნიათ; მუშას ღამეში 15—20 მანეთი ეძლეოდა. სამაგიეროდ სახლის პატრონებმა დიდ-ძალი ფული მოიგეს: ხელად გამართულს ფარდულებსა და ხიდებზედ თითო ადგილი 50 მანეთადა ღირდა; თითო ფანჯარაში 500—600 მანეთს იხდიდნენ, ხოლო ერთში 2,400 მანეთიც გადაუხდიათ. ვისაც ფული არა ჰქონდა ადგილის შესაძენად, ის დილა-ადრიანადვე ქუჩაში გავიდა. ბევრმა მთელი ღამე გაატარა გარედ, რომ ქუჩაში მარჯვე და მოხერხებული ადგილი დაეჭირა. იმოდენა ხალხი შეიკრიბა, რომ, როდესაც ცხედარი გაატარეს, ჯარი და ბრბო ერთმანეთში აირია.

⁂

ასეთივე არა-ჩვეულებრივი ხასიათი ჰქონდა ახალ მეფის ტახტზედ ასვლისა და პარლამენტში პირველ გამოცხადებას ფიცის მისაღებად. ხალხი დიდძალი შეიკრიბა იმ ქუჩებში, სადაც მეფეს უნდა გაეარა. ხუმრობა საქმე ხომ არ არის, მთელი სამოცი წელიწადია ინგლისელებს მეფის ტახტზედ ასვლა არ უნახავთ! ხალხს უმთავრესად ცერემონიის ძველებური წესი და ჩვეულება იზიდავდა. კარის-კაცებს, ლორდებს, მხლებელთ, მხედართ და თვით ჯარის-კაცთაც-კი საშუალო საუკუნოების ტანისამოსი ეცვათ. მეფე ძვირფას, ოქროში დაფერილ ეტლში იჯდა; ამ ეტლს 800,000 მანეთად აფასებენ.

პარლამენტში ფიცის მიღებისა და სიტყვის წარმოთქმის დროს მეფეს 10 ათას მანეთად ღირებული მანტია ჰქონდა წამოსხმული. პირველად მეფე და დედოფალი საზოგადოებათა პალატაში შევიდნენ; იქიდგან ლორდთა პალატის დარბაზისაკენ გაემართნენ; წინ საიდუმლო ბეჭდის მცველი მარკიზ სალისბიური მიდიოდა, იმას მისდევდნენ: ლორდ-კანცლერი, ჰეროლდები, მერე გრაფ-მარშალი და ობერ-კამერჰერი. მეფესა და დედოფალს წინ მიუძღოდა მარკიზ ლონდონდერრი, რომელსაც ხელში სახელმწიფო მახვილი ეჭირა, უკან მისდევდა ოქროს კვერთხით ხელში ფელდმარშალი უოლსლეი.

მეფე და დედოფალი ოქროს ტახტზედ დასხდნენ, იქით-აქეთ სკამებზედ თერთმეტი პრინცი და პრინცესსა ჩამწკრივდა. პირველ სეფე-სიტყვის წარმოთქმამდე მეფემ ფიცი მიიღო. საყურადღებოა, სხვათა შორის, ფიცის შემდეგი სიტყვები: „მე, მეფე ედუარდ, ღვთისა და ხალხის წინაშე საჯაროდ ვაცხადებ შემდეგს: მრწამს, რომ ზიარების საიდუმლოს არავითარი აზრი არა აქვს, რომ ამ საიდუმლოს პური და ღვინო მაცხოვრის ხორცადა და სისხლად არ იქცევა; მრწამს აგრეთვე ის, რომ ღვთისმშობლის ან სხვა რომელისამე წმიდანის თაყვანის ცემა და ლოცვის დროს მოწვევა, აგრეთვე მსხვერპლის შეწირვა წირვის დროს, როგორც ეს რომის კათოლიკეთა ეკლესიაში სწარმოებს, ცრუ-მორწმუნეობა და კერპთ-თაყვანის მცემლობაა“.

ძველად, როდესაც ინგლისის ეკლესია კათოლიკობას გადაუდგა, ასეთ ფიცს აზრი ჰქონდა, ეხლა-კი სულ მეტია იგი, რადგანაც თვით ინგლისში კათოლიკეთა რიცხვი პროტესტანტთა რიცხვს არ ჩამოუვარდება. აკი კიდეც იმიტომ რამდენიმე დღით ადრე კათოლიკე ლორდებმა ლორდ-კანცლერს მიჰმართეს და სთხოვეს, ამ სიტყვებს ნუ წარმოათქმევინებთ მეფესაო. კანცლერს მიუგია, რომ ფიცის შეცვლა მხოლოდ პარლამენტს შეუძლიანო.

⁂

იმ დროს, როდესაც ინგლისში დედოფალი ვიქტორია გარდაიცვალა და ახალი მეფე ავიდა ტახტზედ, ჰოლანდიაში მთელი ერი დედოფლის ვილჰელმინას და პრინც ჰენრიხის ქორწინებას დღესასწაულობდა. ჰოლანდიელებს ძალიან უყვართ თავიანთი ახალგაზდა და ლამაზი დედოფალი და დიდი ხანია მოუთმენლად ელოდნენ ამ დღესასწაულს. ჯერ ისევ პატარაობისასვე ვილჰელმინა ჰოლანდიაში ყველას პირზედ ეკერა; მიყრუებულ და მივარდნილ სოფელშიაც-კი ბევრს რასმეს გაიგონებთ ვილჰელმინას შესახებ. ერთხელ, პატარაობისას, რაღაც დანაშაულობისათვის დედას ვილჰელმინა ოთახში დაუმწყვდევია. ბავშვი ისე გაჯავრებულა, რომ წერილი დაუწერია და მოსამსახურის ხელით ერთ გაზეთში გაუგზავნია. თავში რედაქტორს სწერდა: მე, ჰოლანდიის დედოფალი, გიბრძანებ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვ. ა. თარხანოვი—შინაგან და ბავშვების ავადმყოფობისა, 7—8 ს.

ზ. ა. ნავასარდიანი. 7½—8 ს.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური. ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

ლ. ტ. არზანიტაკი—11—1 დღ. გაუკეთებს სახლში მსურველთ „მასსაჟს“, აუცრის ყვავილს და გამართავს საექიმო გემნასტიკას ექიმის დანიშვნით.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.

Первая частная лечебница—д-ра Навасардіана.

Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.

ტფილისის კერძო სამკურნალო
მკურნალის
მიხეილ გედევანიშვილისა
ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე
კვირა დღეების გარდა
დილით:

ვ. ი. ჭიჭინაძე—კბილის სნეულებანი, 8—10 საათ.

მიხეილ გედევანიშვილი—ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით—9—10 საათ.

ნ. ა. მულინი. ყურისა, ყელისა და ცხვირისა—10—11 საათ.

ი. პ. ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი. 10—2-მდის.

ა. ნ. შატილოვი—თვალისა 11—12 საათ.

ექიმი ქალი მ. ხ. ბაქრაძე—ბავშვებისა 11—12.

დ. ა. გედევანიშვილი—ნერვებისა და შინაგანი. 12—1 საათ.

მ. ბ. ბეჟირგანოვი, შინაგანი და ბავშვებისა. 1—2 საათ.

ვ. ლ. მარკევიჩი, საქირურგო.—12½—1½ საათ. სამშაბათობით 3—4.

ი. დ. ბეგთაბეგოვი—სიფილისისა, კანისა და საშარდესი—1½—2 საათ.

საღამოთი:

ი. ნ. თუმანიშვილი—დედათა სნეულებანი—5—6 საათ.

ა. ა. ბელოგოლოვი. შინაგანი (სტომაქის ავადმყოფობანი) და მიკრო-ქიმიური გამოკვლევანი 5—6

სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახები.

ფასი რჩევა-დარიგებისა 50 კაპ. ოპერაციები—მორიგებით. კრაოტი 4 მ. დღე და ღამეში. ერთი კრაოტი ღარიბთათვის უფასოა.

კუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი საგინაშვილისა, № 21 (გარნიზონის ძეგლის პირდაპირ).

ტელეფონი № 274.

დირექტორი სამკურნალოსი **მიხეილ გედევანიშვილი**

ბაღდადური აბრეშუმის თესლი
იაფ-ფასად იყიდება ჩითახოვის ქარვასლაში. მსურველთ ა. მისირიანს უნდა მიჰმართონ. (3—33—1)

მთავრობის განკარგულებანი.

დანიშნულ იქმნა მღვდლის შვილი ილია იმედაიშვილი ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის ფოსტალიონად.

გადაყვანილ იქმნა ზაქათალის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის ფოსტალიონი ლალიაშვილი ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის ფოსტალიონად.

დათხოვნილ იქმნა სამსახურიდგან დუშეთის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის უფროსი მალაქია მცხვეთაძე.

ახალი ამბავი

⁂ როგორც შევიტყეთ, გზათა სამინისტრომ ნება დართო ამიერ-კავკასიის რკინის გზას გამართოს ჭიათურის შტოზედ და აგრეთვე ტფილისსა და ხაშურს შუა რამდენიმე ახალი ნახევარ-სადგური. ამ სადგურებს ახლო მომავალში გამართავენ.

⁂ დღეს, 17 თებერვალს, საღამოს, ტფილისის ოლქის სასამართლოს დარბაზში, კავკასიის იურიდიულ საზოგადოებას კრება ექმნება. კრებაზედ, სხვათა შორის, გ. გ. ევანგულოვი წაიკითხავს რეფერატს „კავკასიის სასამართლო რეფორმის პროექტი“.

⁂ როგორც გვატყობინებენ, წელს გურიის მეაბრეშუმეთა ამხანაგობას „შუამავალს“ შეუძენია 4,000 მდე კოლოფი აბრეშუმის გრენი ევროპიულის ჯიშისა ცეზარკურტესა და ალექსანდრე დოფენის ფირმებისა, კოლოფებზე აწერია, რომ ეს გრენი საგანგებოდ დამზადებულია გურიის ამხანაგობის შეკვეთით. მართლაც ამ ფირმების კოლოფები შემოწმებული იქმნა ტფილისის საბრეშუმო სადგურის მიერ და სალი აღმოჩნდა, ასე რომ კოლოფებზე არტყია სადგურის თეთრი ბანდეროლი და აწერია. გრენი „უპებრინოაო“. ამ ჟამად ამხანაგობის გრენი ინახება ტფილისის საბრეშუმო სადგურის ზამთარში გრენის შესანახავს სადგომში და თავისს დროზედ გაეგზავნება ოზურგეთში ამხანაგობას, სადაც ყველა მსურველს—მეაბრეშუმის წევრს და არა წევრს—შეუძლიან შეიძინოს შედარებით ხელის მისაცემ ფასად.

⁂ 14 თებერვალს ტფილისის საგუბერნიო საადგილ-მამულო გარდასახადთა გამწერ საკრებულოს დაუმტკიცებია ახალციხისა და თელავის მაზრების საადგილ-მამულო გარდასახადი. ახალციხის მაზრაში გაწერილია საბეგრო გარდასახადი—23,654 მან. და საადგილ მამულო—6,506 მან; თელავის მაზრაში გაწერილია საბეგრო გარდასახადი—39,203 მან. და საადგილ-მამულო—7,413 მან.

⁂ სატეხნიკო საზოგადოების ბაქოს განყოფილების საბჭომ აცნობა კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს, რომ მომავალ გამოფენის გამგე კომიტეტში ბაქოს განყოფილების წარმომადგენლებად დანიშნულ იქმნენ სამთო ინჟენერნი ხატისოვი და ბრაილოვსკიო.

⁂ კავკასიის სამთო გამგეობის წარმომადგენლად მომავალ სამეურნეო და სამრეწველო გამოფენის გამგე კომიტეტში დანიშნულია სამთო გამგეობის უფროსის თანაშემწე მ. ი. ჩენგერი.

⁂ ამ ბოლოს დროს ყასბები გაიფიცნენ და სრულიად მოსპეს ხორცის გაყიდვა იმ მოსაზრებით, რომ ნიხრს მოუმატებენო. ამის გამო 15 თებერვალს ტფილისის პოლიცმეისტერს კოვალიოვს დაუთვალიერებია საყასბოები და ჩაუწერია იმ ყასბების გვარები, რომელთაც საყასბოში ხორცი არ აღმოაჩნდათ. ეს ყასბები პასუხის გებაში იქმნებიან მიცემულნი.

⁂ ტფილისის მე-7 ნაწილის ბოქაულს ამბარდანოვს ლაპარაკი აღუძრავს იმის შესახებ, რომ ავლაბარში კახეთის ქუჩა განთავისუფლებულ იქმნას კერძო კაცების მიერ აშენებულ დუქნებისაგან და მათ მაგივრად ამ მოედანზედ გამართულ იქმნას ბაზარი სოფლის ნაწარმოებისათვის. ქალაქის გამგეობას შეუწყნარებია ეს შუამდგომლობა.

⁂ გაზ. „კასპიის“ სიტყვით, ბაქოში შემოწირულებასა ჰკრებავენ თურმე კავკასიის პოლიტეხნიკუმის სასარგებლოდ. თუ ეს პოლიტეხნიკუმი ბაქოში დაარსდა, ჯერ-ჯერობით აღუთქვამთ გ. ტაგიევს—100 ათასი მან., ძმ. ადამოვების სავაჭრო სახლს—15 ათასი მან., ენოქ ბუდაგოვს—10 ათასი მან., მუსა ნაგიევს 15 ათასი მან., სულ 140 ათასი მ.

⁂ როგორც გაზ. „ტფ. ფურც.“ სწერენ, გორის მემამულეთა სინდიკატს გასულ წელს აუღებელი ფული დარჩენია 5000 მან. გარდა ამისა, ამ უკანასკნელ წლებში სინდიკატის განყოფილებებს ბათუმსა, ჭიათურასა, ბრეთსა და გორში ზარალი ჰქონია, ხოლო კნოლევის განყოფილებას ძალიან ცოტა მოუგია; უზარალნია აგრეთვე გომის მთავარ საწყობსაც.

⁂ როგორც ამავე გაზეთს სოფ. მოხისიდგან სწერენ, ადგილობრივ სამრევლო საეკლესიო სკოლასთან ამ დღეებში დაარსებული იქნება სამკითხველო, რომლისათვისაც 50 მან. უკვე ჰქონია სოფელს.

⁂ 29 იანვარს სოხუმში მოქმედება დაიწყო ახლად დაარსებულმა საურთიერთო ნდობის საზოგადოებამ. („ახ. მიმ.“)

⁂ ლაზარევის ქუჩის სახლის პატრონებს უთხოვიათ კავკასიის მთავარმართებლისათვის, განგვათავისუფლეთ ლაზარევის ქუჩის გაწმენდისაგან, რომელიც დაგვეკისრა ტფილისის ქალაქის თვით-მმართველობამო.

⁂ 5 მარტს, საღამოს 8 საათზედ, საგუბერნიო სამმართველოს დარბაზში წყალში განსაცდელისაგან დამხსნელ საზოგადოების წევრთა წლიური საზოგადო კრება მოხდება.

⁂ როგორც ყვირილიდგან გვატყობინებენ, 15 თებერვალს მატარებლის გასვლის შემდეგ, სადგურის ახლო ლიანდაგზედ უნახავთ მატარებლის მიერ გაჭყლეტილი შუშა ერმილე ბერიძე.

ეს წერილი უეჭველად დაბეჭდოო. თვით წერილში დედოფალი ატყობინებდა „თავისს ხალხს“, რომ სასახლეში სასტიკად მექცევიან, ოთახში მამწყვდევენ და გამანთავისუფლეთო. რედაქტორი დიდ გასაჭირში ჩავარდა, არ იცოდა, რა ექნა. საბედნიეროდ, მალე დედოფლის დედას კაცი ეფრინა რედაქციაში წერილისათვის.

თავიანთი დედოფალი ჰოლანდიელებს უფრო იმიტომ უყვართ, რომ იგი ნამდვილი ტიპია ჰოლანდიელ დედაკაცისა სახით, ხასიათით, ზნე-ჩვეულებით. ჰოლანდიელი დედაკაცი ძალიან განირჩევა მეზობელ ერთა დედაკაცისაგან: ევროპაში არც ერთ ერის მანდილოსანთ ოჯახი, სახლის კერა ისე არ უყვართ, როგორც ჰოლანდიელ ქალებს. მთელ თავისს სიცოცხლეს ჰოლანდიელი დედაკაცი თითქმის სახლში, ოჯახში ატარებს; სახლს გარედ გართობა, თეატრში სიარული, კონცერტები არ მოსწონს და არ უყვარს. ამით აიხსნება უთუოდ, რომ უკანასკნელი ღარიბის ოჯახიც კი ჰოლანდიაში სამაგალითოდაა მოწყობილი და მორთული. ისეთ სისუფთავეს, როგორიც ჰოლანდიელთა ოჯახებშია, სხვაგან ვერსად ვერსად ვერა ჰნახავთ. ამავე მიზეზის წყალობა იქმნება ცოლ-ქმრულ კავშირის სიმტკიცე ჰოლანდიაში. განქორწინება მეტად იშვიათი მოვლენაა იქ.

ჰოლანდიელი ძალიან ადრე ირთავს ცოლს. ყმაწვილი კაცი, რომელსაც ქალი მოსწონს, ქალის დედმამასა სთხოვს, ნება მამეცით თქვენსა ვიაროო. თუ დედმამამ ნება მისცა, ახალგაზდანი დანიშნულებად ითვლებიან. ხშირად ყმაწვილი კაცი ქალის თანხმობას ამ ნაირად ტყობილობს. ქალს ხელსახოცს აძლევს, რომლის ცალ ყურშიაც ვერცხლის ფული გამოკრული; თუ ქალი თანახმაა, ცოლად გაჰყვეს, ხელსახოცს გახსნის და ფულს გამოიღებს. ზოგგან თანხმობის გამოსაცხადებელ ნიშნად ქალები ერთგვარ თავის მოსართავსა ხმარობენ. თანხმობის ნიშნად ქალი ამ მოსართავს იკეთებს და სასტუმრო ოთახში გადის, სადაც საქმროა; თუ უიმისოდ გავიდა, ყმაწვილი კაცი დარწმუნებული უნდა იყოს, რომ ქალი ცოლად არ გაჰყვება. უფრო უცნაურად იციან თანხმობის გამოცხადება ქვრივებმა. სოფლად ქვრივი უფრო ხშირად თავისს უფროსს მოსამსახურეზედ თხოვდება ხოლმე, თუ, რასაკვირველია, მათ შორის დიდი ქონებრივი განსხვავება არ არის; ასეთი ჩვეულება ძველადვეა ჰოლანდიაში შემოღებული. ჯამაგირის დარიგების დროს ქვრივი უფროს მოსამსახურეს ცალკე იწვევს და ფულს აძლევს. მოსამსახურე უარზეა; ქვრივი ძალად აჩეჩებს, მოსამსახურე მაინც თავისას არ იშლის და ფულს არ იღებს; ბოლოს ქალი ფულს თვითვე იდებს ჯიბეში და მოსამსახურეს ამით აგებინებს, თანახმა ვარ ცოლად გამიჰყვეო; თუ ქვრივს არ უნდა მისთხოვდეს, მაშინ ფულს უკან არ იბრუნებს. მოსამსახურემ ამ დღიდგან ქვრივთან სამსახურს თავი უნდა მიანებოს.

უცნაურ ჩვეულებად უნდა ჩაითვალოს აგრეთვე „ქორწინება ხელთათმანის“ შემწეობით. ხელთათმანს ქორწინებისათვის მაშინა ხმარობენ, როდესაც საქმრო დაშორებულია საცოლეს. ყმაწვილი კაცი წერილით ატყობინებს ერთ-ერთ თავისს მეგობარს საქმროს მაგიერობა გასწიოს და ქალზედ ჯვარი დაიწეროს. დანიშნულ დღეს საცოლე და „საქმროს თანამდებობის აღმასრულებელი“ საბჭოში მიდიან და იქ საქორწინო პირობის ქაღალდს ხელს აწერენ. ამ დღიდგან ქალი გათხოვილად ითვლება, თუმცა ქორწინების წესი ერთხელ კიდევა სრულდება ქალის ჩასვლისათანავე იქ, სადაც საქმრო სცხოვრობს.

⁂

ჰოლანდიისთანა ტკბილ ცხოვრებას ორი-სამი სახელმწიფო ვერ დაიკვეხებს ევროპაში, მით უმეტეს ვერ დაიკვეხებს ამას ესპანია, წინანდელი ბატონი და მბრძანებელი ჰოლანდიისა. საცოდავ მდგომარეობაშია ეს სახელმწიფო ეხლა. ოდესღაც ულონიერესი და უძლიერესი სამეფო, რომელსაც ნახევარი ევროპა ემორჩილებოდა, ესპანია დღეს ბებერ, დაჩაჩანაკებულ მოხუცს წარმოადგენს, რომლის დღეებიც დათვლილია. გარეშეთაგან რამდენჯერმე დამარცხებულმა და თითქმის მიწასთან გასწორებულმა ესპანიამ შინაურ უთანხმოებასა და უწესოებასაც ვერ აართვა თავი. ისე წელიწადი არ გავა, რომ აჯანყება არ მოხდეს. აი ეხლაც მთელ ესპანიაში დიდი არეულობანი და მანიფესტაციებია. დეპეშებიდგან უთუოდ უწყიან მკითხველებმა, რომ მთავრობამ თითქმის მთელ სახელმწიფოში სამხედრო დროის წეს-რიგი შემოიღო.

დღევანდელ აჯანყების და უთანხმოების მიზეზი ესპანელ დრამატურგის გალდოსის დრამა „ელექტრა“ იყო, თუმცა უთანხმოებას სარჩულად იგივე კლერიკალიზმი უდევს, რომელიც თავი და თავი მიზეზია ესპანიის უბედურობისა. როგორც ვუწყით, ესპანია ოდესღაც ინკვიზიციის მთავარ ბუდეს წარმოადგენდა. არსად კლერიკალიზმს ისე მტკიცედ არ გაედგა ფესვები, როგორც ესპანიაში. მაგრამ დრო მიდიოდა, უბედურება უბედურებაზედ ატყდებოდა ესპანიას და ამან თვალი აუხილა ესპანელთ. დაიწყო ხალხის გამოღვიძება, მოძრაობა, ლიბერალულმა სიომ დაჰბერა საღათას ძილით მოცულს ესპანიას. რასაკვირველია, რომს, ესპანიის გამგესა და გზის მაჩვენებელს, ეს არ მოეწონა, და აი კლერიკალიზმისა და ლიბერალიზმის შორის სასტიკი ბრძოლა გაიმართა. მონასტერთა რიცხვმა ერთი-ორად იმრავლა; გაიმართა მონასტრებთან სამრეცხაოები, კლინიკები, აფთიაქები, ქარხნები, სტამბები, დუქნები. ყველა ამის წყალობით მონასტრები და მღვდლები მეტ გავლენას იძენენ ხალხში. ეპისკოპოსებად თითქმის ყველგან ფანატიკოსები დანიშნეს, რომელთაც კონსტიტუციასა და სალიბერალო დაწესებულებებს საჯაროდ ბრძოლა გამოუცხადეს. კათოლიკებს სასტიკად აუკრძალეს სალიბერალო გაზეთების კითხვა; ჯოჯოხეთს ვერ ასცდება ამ გაზეთების მკითხველიო, აცხადებენ ეკლესიაში მღვდლები.

და აი ამ ცხარე ბრძოლის დროს მადრიდში წარმოადგინეს გალდოსის დრამა „ელექტრა“. დრამაში სიმბოლიურად სწორედ ეს ბრძოლაა აწერილი. გალდოსი დიდად ცნობილი მწერალია ესპანიაში; დღემდე იგი რომანებსა სწერდა და „ელექტრა“ პირველი დრამატიული ნაწარმოებია. შინაარსი დრამისა მოკლედ შემდეგია. უმთავრეს გმირად გამოყვანილია საეჭვო ყოფაქცევის დედაკაცის ქალი, ელექტრა, მეტად ცოცხალი, გულწრფელი და მაღალ-ზნეობის ადამიანი. ელექტრამ მშვენიერი განათლება მიიღო, დედის ყოფაქცევისა ახალგაზდა ქალმა არაფერი უწყოდა. დედის სიკვდილის შემდეგ ელექტრა მდიდარ ბიძასთან, გარსია იუსტესთან დასახლდა. როგორც ეს იუსტე, ისე იმისი ცოლი მართლმორწმუნე კათოლიკები არიან. დიდი კავშირი და მეგობრობა აქვთ მათ სალვადორთან, იეზუიტთა ერთის ორდენის წევრთან. სალვადორი სამაგალითოდა აქვს დახასიათებული ავტორს; იგი კლერიკალიზმის წარმომადგენელია, ფანატიკოსი იეზუიტი.

ამ იეზუიტის განუშორებელ ფიქრს ის შეადგენს, რომ ელექტრა მოლოზნად გახადოს, ამა „მაცდურ“ ქვეყანას მოაშოროს და მონასტრის ოთახ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

. 15 თებერვალს, ბაქოს სადგურზედ, „მანევრის" დროს ორთქლ-მავალი ლიანდაგს გადასცდა და სამი ვაგონი დაშავდა.

. 15 თებერვალს ბოსლევის სადგურზე საქონლის ვაგონს ცეცხლი წაჰკიდებია და 21 ფუთი დ̃ 10 გირვანქა თივა დამწვარა.

—

შეცდომის გასწორება. „ივერიის" მე-36 ნომრის მე-9 „ახალ ამბავ"-ში შეცდომით დაბეჭდილია: „ახლად დაბრუნებულ კონდუქტორებს შეუბრალებლად ჰგზავნიან სამუშაოდ" და სხვა; უნდა იყოს: „შეუსვენებლად ჰგზავნიან სამუშაოდ"...

წერილი რიონ გაღმის კუთხიდგან.

(ქუთაისის მაზრა)

(დასასრული *)

ყველაფერი კარგი, მაგრამ ჩვენი კუთხე ჯერ კიდევ ჩამორჩენილია სკოლების რიცხვით; ისევ ვანისა, ტობანიერისა და მუხაურის სკოლების ამარადა ვართ. ტობანიერის ორ-კლასიანი სამინისტრო სასწავლებელი, როგორც არის, წინ-წინ მაინც მიდის: წელს საპარალელო განყოფილება გაიხსნა და მეოთხე მასწავლებელი იქნა მოწვეული. მუხაურის ერთ-კლასიანის სასწავლებლისათვის საკუთარი შენობა აშენდა და ვანის ერთ კლასიან სამინისტრო სასწავლებელი-კი მეტად დაქვეითებულია: შენობა ძველი აქვს, მოსწავლეების მაგიდები და სასხდომი დამტვრეული, ეზო გახსნილი, სადაც ყოვლადგვარს უწეს-რიგობას შეჰხვდებით.

გორას საზოგადოებას, დვალიშვილების საზოგადოებასა და საპაიჭავოს საზოგადოებას ჯერ კიდევ ვერ შეუგნიათ სკოლის სარგებლობა, არც გამოჩნდა ვინმე მათთვის, რომ სკოლის დაარსება ეთავა.

სოფლის მოხელეების არჩევა აქეთ დეკემბერში გათავდა; დვალიშვილების, ვანისა და საპაიჭავოს საზოგადოებაში ამორჩეულ იქმნენ ისევ ძველი მამასახლისები, სხვა საზოგადოებებში-კი ახლები აირჩიეს. გზები ჩვენკენ ისევ ძველებია, შეუკეთებელი: გაავდარდება თუ არა, შემდეგ გავლა შეუძლებელი დაა; არ იქნა ხეირიან გზებს ვერ ვეღირსეთ. აქაურის გზების ბედ-იღბალი ბაღდადისა და სამტრედიის ბოქაულების ხელშია. ისინი ერთთავად გვპირდებიან გზების შეკეთებასა, მამასახლისებსაცა ხშირად სწერენ მუშის გამოყვანას, მაგრამ არაფერი არა კეთდება. აგერ ერთი თვე გადის, რაც ჩვენკენ გვარიანი ამინდები დგას, გზები შეშრა და დროც იყო მათის მუშაობისა, ხალხიც მოცდილია, მაგრამ ვინ არის პატრონი. გზების მიზეზით ჩვენი დილიჟნების ამხანაგობამ ისარგებლა და სამტრედიიდგან ვანამდე და ტობანიერამდე ათი შაურის მაგიერ თორმეტი შაური გახადეს, ისიც მესამედი გზა ფეხით უნდა გაიარო და ძალზედ შეზარხოშებული მეეტლეც სად გადაგამტვრევს თხრილში, ესეც ვინ იცის. ყველაზედ მეტი გზა დ. სამტრედიამდე აქვს საკეთებელი ტობანიერის საზოგადოებას. ტობანიერიდგან ორი გზა მიდის ბორნებამდის, ორივე გამოვა ოცი ვერსი; ეხლა ვანისა და საპაიჭავოს საზოგადოებების საზღვრამდე ორივე ათ ვერსს შეადგენს, რაიცა ყველა შეიქნება ოცდა ათი ვერსი. ამისათვის ეს ოცდა ათი ვერსი გზა უნდა გაიყოს და მიეცეს გასაკეთებლად აუცილებლივ სამს საზოგადოებას: ვანისას, ტობანიერისას და საპაიჭავოსას, რომლებმაც ბორნებამდის უნდა გააკეთონ,—შემდეგ-კი სამტრედიამდე ეწერის საზოგადოების საკეთებელია. ყველაზედ უკეთესი-კი ის იქნებოდა, რომ გზა იჯარით მიეცეს ვისმეს გასაკეთებლად და ფული ამ სამ საზოგადოებას შეეწეროს, როგორც გლეხს, ისე თავად-აზნაურობასა და სასულიერო წოდებასაც თანასწორად.

6 თებერვალს აქ ქუთაისის მაზრის უფროსი თ-დი დადეშქელიანი ბრძანდებოდა, რომელიც შეგვპირდა სამტრედიის გზის გაკეთებაში ტობანიერთან ერთად ვანსა და საპაიჭავოსაც მონაწილეობას მივაღებინებთ. ბ-მა მაზრის უფროსმა ამის გამო მალე მობრძანება აღგვითქვა.

აგერ ათ წელზედ მეტია, რაც ჩვენ რიონ-გაღმის კუთხეში ორნი ძმანი ყაჩაღი გოგორიშვილები დაიჭირეს. მას აქეთ დღემდის ჩვენი სოფლები შესვენებული იყო, დღეს-კი ისევ გაჩნდნენ ავაზაკები, რომლებიც მცხოვრებლებს მოსვენებას არ აძლევენ. „ივერიის" მკითხველებს უკვე მოეხსენებათ, რომ პირველად ავაზაკები დაეცნენ ს. ინაშაურში ცხადაშვილისა და გაბუნიას, რომელთაც, თუ რამ მოეძებებოდათ სახლში, უკლებლივ წაართვეს; მაზრის უფროსი ბ-ნი დადეშქელიანი ბოქაულებითა და დარაჯებით მაშინვე გამოუდგა ყაჩაღებს, მაგრამ გაქცევა მოასწრეს და სამტრედიისა და ხონის საბოქაულოში გადავიდნენ, გაძარცვეს შუადღისას ს. კულაშში ებრაელი ელაშვილი და ს. ნამაშევში გასწიეს, სადაც ბინა ჰქონდათ წულუკიძის სახლში. სამტრედიის ბოქაულები იაშჩენკო და მახარაძე დარაჯებით თავს დაეცნენ ავაზაკებს, ერთი იმათგანი დაიჭირეს და ორმა-კი მოასწრო გაქცევა. შემდეგ ყველა სათითაოდ იქმნა დაპატიმრებული, დარჩა მხოლოდ ა. დორთქიფანიძე, ჩვენის კუთხის ს. ამაღლებაში მცხოვრები; აი ამ დორთქიფანიძეს თან ახლავს ერთი თათრულად ჩაცმული ამხანაგი. ესენი ამას წინად დღისით მიუხდნენ ამაღლების „აირმუკაში" მედუქნეს ნაკაშიძესა და ფული მოსთხოვეს. როდესაც ნაკაშიძემ წინააღმდეგობა გაუწია, საბრალო მედუქნეს ორჯელ შიახალეს თოფი, სასიკვდილოდ დასჭრეს და გადავარდნენ; ამის შემდეგ ბაზრობიდგან მომავალი ებრაელები გაძარცვეს. ამაღლებაში ეხლა დარაჯებია ჩამორიგებული და ავაზაკებს დაეძებენ; დორთქიფანიძის მშობლები და ნათესავები დაპატიმრებულნი არიან.

ვლადო ბზვანელი

---

*) იხ. „ივერია" № 36.

საქართველოს ეპარქიის სამღვდელოთა საეკლესიო მუზეუმი.

ჩვენის მუზეუმის დიდმა წარმატებამ და გამდიდრებამ, ცოტა არ არის, აგვაღაპარაკა. ამ ორის წლის წინად ხელნაწერთა რიცხვი სამას ცალზედ ნაკლები იყო, ახლა შვიდასს ცალს აღემატება და ამ წელში ათასამდე ავა. ასეთმა წარმატებამ დაჰბადა ხელნაწერთა და ძველ ნივთთა აღწერის საჭიროება. ამ ძვირფას საუნჯეთა გრძელის კატალოგის შესადგენად ყოვლად სამღვდელო კირიონმა მოიწვია სამეგრელოდგან ჩვენი მესტორიე-მოღვაწე თ. ჟორდანია, რომელიც აგერ ერთ თვეზედ მეტია თავგამოდებით ჰმუშაობს და მალე დაამთავრებს კიდეც ამ შრომას. ყოვლად-სამღვდელო კირიონი არასა ჰზოგავს, რომ ეს შრომა სასურველად დამთავრდეს და მალე მომზადდეს დასაბეჭდად. ხოლო ძველ ნივთთა აღწერა მინდობილი აქვს ანჩისხატის ტაძრის მღვდელს პ. კარბელაშვილს.

ამ ნაირად საეკლესიო მუზეუმს ექმნება პირველი სრული აღწერა ამ მოკლე ხანში და, იმედია, შეძლებისამებრ დააკმაყოფილებს მეცნიერთა მოთხოვნილებას. რაწამს დასრულდება ეს აღწერა, მაშინვე დაიბეჭდება.

ქვემო ათოხელის სახარება (ალავერდიდგან), გიორგი მთაწმიდელის ავტოგრაფიის ვინაქსარი, აურებელი მინიატურები XII—XIV—XVII საუკ. და სხ. ახლად შეძენილნი ნივთნი შეადგენს მუზეუმის საუკეთესო სამკაულს.

წარსულ ზაფხულს აღმოჩნდა მუზეუმის ერთს დიდ ხელნაწერში ქრისტეფორე წილკნელის მემუარი იმპერატრიცა ეკატერინე დიდის ტახტზედ ასვლის შესახებ (1762 წ.), რომელიც გაეგზავნა მოსკოვში პატივცემულს პროფესსორს ა. ს. ხახანაშვილს და რუსულად დაიბეჭდა კიდეც. ამ ცოტა ხანში აღმოჩნდა მემუარი (ჩვენის ფიქრით, ალექსანდრე არჩილის ძე ბატონიშვილისა) პეტრე დიდის და ალექსი პეტრეს ძის მეფობის დროისა, რომელიც გვაძლევს ძვირფასს ცნობებს მათის ცხოვრებიდგან.

ყოვლად-სამღვდელო კირიონი გულიანად შეუდგა ძველ ხელნაწერთა ბეჭდვის საქმეს. უკვე დაიბეჭდა—ათონის ივერიის ლავრის შესანიშნავი ხელნაწერი (1074 წ.) აღაპებით, დაჯდომილი წმ. ნინოსი. ეხლა იბეჭდება წმ. ნინოს ცხოვრება და მოღვაწეობა, აღწერილი X საუკ. დიდის არსენ კათალიკოზის მიერ, XII საუკ. ხელნაწერიდგან. მალე შეუდგებიან „დიდის სჯულის კანონის" (საკათალიკოზო ნომოკანონი) და მეექვსე-მეშვიდე კრებათა დადგენილების ბეჭდვასა.

როგორც ძველად, ეხლაც საქართველოს სამღვდელოებამ იტვირთა ეს დიადი საქმე: წარსულის 1899 წ. ნოემბერში ეპარქიის სამღვდელოების წარმომადგენელთა კრებამ სანთლის ქარხნის შემოსავლიდგან გადასდო ყოველ წლივ ასი თუმანი ფული; ამ ბოლო დროს, როგორც ვიცით, ყოვლად-სამღვდელო ალექსანდრემ შესწირა ამავე საქმეს 2,240 მანეთი.

იმედია, რომ ყოვლად-სამღვდელო კირიონის წყალობით მუზეუმის ზრდა და ძველ-ხელნაწერთა ბეჭდვა არ შეფერხდება და წარმატების გზას არ გადუხვევს. მნიშვნელობა ძველ ხელნაწერთა ბეჭდვისა დიდია: ძველი მწერლობის სინიდისიანმა შესწავლამ უნდა მოსწმინდოს, უნდა გადარეცხოს სამშობლო ენის წმიდა ტაძარს მოცხობილი განმხრწნელი ჩირქი.

კედელ შუა ჩაკეტოს. სიცოცხლით სავსე ელექტრა სულაც არ არის მონატრული მონასტერს, მით უმეტეს, რომ ქალი ახალგაზდა, ნიჭიერ ინჟინერის მაქსიმოს სიყვარულითაა გატაცებული და საქორწინოდ ემზადება. მაგრამ იეზუიტი რის იეზუიტია, თუ თავისას არ გაიტანს: სალვადორი არავითარ საშუალებას არ ერიდება, ტყუილს იგონებს და ბოლოს ქალს უცხადებს, რომ დედაშენი გარყვნილი დედაკაცი იყო და თვით შენ მაქსიმოს და ხარო. თავზარდაცემული ქალი ამ ამბის გაგებისათანავე, რასაკვირველია, მონასტერში მირბის. მაგრამ ბოლოს საქმე მაინც ახალგაზდათა სასარგებლოდ თავდება: ელექტრა ყველაფერს ტყობილობს, მონასტერს თავს ანებებს, და ახალგაზდანი ჯვარს იწერენ.

პიესა ამითი თავდება. იეზუიტის მრავალი სხვა საზიზღრობა და საძაგლობაა აწერილი პიესაში. ავტორმა ელექტრასი და მაქსიმოს სახით წარმოადგინა ესპანელთა დღევანდელი გაჭირვება კლერიკალების ხელში. ხალხი პირველ წარმოდგენაზედვე მიხვდა პიესის აზრს, თეატრში საოცარი ყვირილი, ხმაურობა და ღრიანცელი ასტყდა: „სიკვდილი იეზუიტებს! გაუმარჯოს ლიბერალიზმს!" გაიძახოდა ყველა. მალე მანიფესტაცია ქუჩაშიაც გადავიდა და ბოლოს არეულობა მთელ ესპანიას მოედო. მას აქეთია გალდოსის პიესას ყველგან ადგენენ: ქალაქებსა, დაბებსა და სოფლებშიაც-კი. რით გათავდება ეს არეულობა, მხოლოდ ერთმა ალლაჰმა უწყის.

* * *

სულ სხვა გვარი აჯანყება და ბრძოლაა ამ ჟამად პარიჟში: „აჯანყდნენ" მკერავი-ქალები. თითქმის ორი კვირა იქმნება, რაც ამ ქალებმა პირობა შეჰკრეს და სახელოსნოებში მუშაობას თავი მიანებეს. ქალები ფასის მომატებასა და სამუშაო საათების დაკლებასა თხოულობენ. გაზეთებმა ხუმრობით ეს აჯანყება „ქალთა ომად" მონათლეს. პარიჟელი „მეომარნი" თუმცა ახალის სისტემის თოფებითა და კრუპის ზარბაზნებით არ არიან შეიარაღებულნი, მაგრამ თავიანთ იარაღს—გრძელ ქინძისთავებსა და ქოლგებს,—მაინც მარჯვედ ხმარობენ და ქუჩებში შეტაკების დროს ბევრ პოლიციელს აწყევლინებენ თავ-ბედს.

მკერავ-ქალებს პარიჟში დიდი სახელი აქვთ გავარდნილი. სხვა ქალაქებთან შედარებით პარიჟი მკერავ-ქალთა სამეფოა: არსად არ არის იმდენი მკერავი-ქალი, რამდენიც პარიჟშია. არც საკვირველია! საუკეთესო ტანისამოსს პარიჟში ამზადებენ, მოდა პარიჟიდგან ვრცელდება, ამერიკისა და ევროპის მდიდარი არისტოკრატია და ბურჟუაზია ძვირფასს ტანისამოსს უმთავრესად პარიჟის სახელოსნოებში აკერვინებს. პარიჟში უპირველესი და უმდიდრესი საკერავი სახელოსნოებია; ზოგ სახელოსნოში, როგორც, მაგალითად, ვორტისა, დუსესი, პარკენის და ბეერის სახელოსნოებში, ოთხას-ხუთასი ქალი მუშაობს. სამუშაო ყოველთვის ბევრია დ̃ ქალებს მთელი დღე მოცლა არა აქვთ. აი სწორედ ამიტომ შეჰკრეს პირი ქალებმა და სამუშაოს ფასის მომატება და დროს შემცირება მოითხოვეს.

ადმინისტრაცია სასტიკად არ ექცევა შეთქმულთ. თვით შეთქმულნი სიცილითა და ხარხარით დადიან ქუჩებში და მაგრე რიგად არა სწუხან უჯამაგირობას, თუმცა კრებებს ყოველ დღე მართავენ და მტკიცედ ადგანან თავიანთ გარდაწყვეტილებას.

ზოგ სახელოსნოში ქალებმა მუშაობას თავი არ გაანებეს. შეთქმულნი ყოველ დღე იკრიბებიან ამ სახელოსნოებთან და სცდილობენ იქ მყოფთა გადმობირებას. სახელოსნოს პატრონნი ძალიან შეაფიქრიანა მუშაობის შეჩერებამ, ამიტომ მეცადინეობას არც ისინი აკლებენ. ვორტმა, პაკენმა და დუსემ, მაგალითად, ამ გვარ ხერხს მიჰმართეს: უსასყიდლოდ აჭმევენ და ასმევენ მკერავ-ქალებს და მთელი დღე გარედ არ უშვებენ, რომ ამხანაგებმა მუშაობაზედ ხელი არ აალებინონ.

ჯერ ჯერობით სახელოსნოს პატრონნი მაგრა სდგანან, მაგრამ, გაზეთების სიტყვით, ბოლოს მაინც ქალები გაიმარჯვებენ, რადგანაც სამუშაო ბევრია და დიდხანს სახელოსნოების გაცდენა შეუძლებელია. საზოგადოება შეთქმულთა მხარესაა, რადგანაც მკერავი-ქალები მშვიდობიანად იქცევიან და უწესოებას დიდად ერიდებიან.

* * *

მაგრამ ნამდვილი აჯანყება, შფოთიანი და ცხარე, პარიჟში-კი არა, ამერიკაში მოხდა, შტატ არკანზასში. იქ აჯანყდნენ ყველა ქალები, ხელობისა და წოდების გაურჩევლად, და ამასთან აჯანყდნენ და ამხედრდნენ იმ კლუბებისა და საყომარბაზო სახლების წინააღმდეგ, სადაც მათი ქმრები აუარებელ ფულს აგებენ და შინ ცალიერ-ტარიელნი ბრუნდებიან. საოცარი ამბები მომხდარა ამ შტატში: ქალებს კლუბების კარებები და ფანჯრები ჩაუმტვრევიათ, სტოლები, სკამები, ავეჯეულობა დაულეწნიათ და ყველა ამას გარდა კლუბების გამგენი დ̃ მოსამსახურენიც კარგად უბეგვნიათ და უცემიათ. მართალია, კლუბის მანდილოსანნი მეტად ცხარედ მოქცეულან, მაგრამ არც ისაა ტყუილი, რომ კლუბებსა და საყომარბაზო სახლებს, სადაც ქაღალდის თამაშში დღეს ღამესთან ასწორებენ, დიდი ვნება მოაქვთ. მაგალითად საკმაოა დავასახელოთ მონტე-კარლო, ეს უპირველესი, არისტოკრატიული საყომარბაზო სახლი მთელ დედამიწის ზურგზედ. ვინ მოსთვლის, რამდენი ოჯახი გაუუბედურებია მონტე-კარლოს და რამდენი კაცი გამოუსალმებია წუთი-სოფლისათვის.

როგორც უკანასკნელ ანგარიშიდგან სჩანს, 1900 წელს თვით მონტე-კარლოშივე თავი მოუკლავს (ფულის წაგების შემდეგ) 37 კაცს. მაგრამ ეს სულ არ არის. მონტე-კარლოში ყველა გაუბედურებული არ იკლავს თავს, უმრავლესობა სხვაგან მიდის, ხშირად ძალიან შორს, და იქ ესალმება წუთი-სოფელს. როგორც იმავე ანგარიშიდგან სჩანს, უფრო ხშირად თავს იკლავენ ფრანგები, შემდეგ იტალიელები, რუსები და ნემცები. ინგლისელი იშვიათად მიჰმართავს ხოლმე რევოლვერს და ხანჯალს; უმეტეს შემთხვევაში წაგებული ინგლისელი შორეულს ახალშენში მიდის და იქ ხელახლა იწყობს ფულის შეძენას. იმათ გვამებს, ვინც თავს იკლავს, მონტე-კარლოში, საყომარბაზო სახლის საზოგადოება თავისის ხარჯით ასაფლავებს.

საანგარიშო წელს საზოგადოებამ მოიგო 8 მილიონი მანეთი. წინა წელს წმინდა მოგება 9 მილიონს აღემატებოდა. შემოსავლის დაკლება საზოგადოება სამხრეთ-აფრიკის ომს აწერს, სადაც მონტე-კარლოს ნაცვლად მრავალი ინგლისელი ლორდი და მარკიზი წავიდა საომრად. რვა მილიონი მანეთი წმინდა მოგებაა; ამას გარდა საზოგადოება ყოველ წლივ იხდის: 500,000 მანეთს მონაკოს მთავრის სასარგებლოდ, 200,000 მან. პოლიციას, სასამართლოს და მართვა-გამგეობას ანდომებს, 70,000 მან.—საზოგადო სამუშაოებსა და გზებს, 150,000 მან.—განათებასა და წყლის მილს, 80,000 მან.—სწავლა-განათლებას, 50,000 მ.—საქველ-მოქმედო დაწესებულებათ, 25,000 მ.—წიგნების ბეჭდვას, გაზეთებსა და სხ. და დასასრულ, 16,000 მან.—ფოსტას.

ი. ა—ძე

სიამოვნებით წავიკითხეთ ბ-ნის ე. გაშაკიძის წერილი („ივერიის“ № 35). უდიდესი საშუალება სამშობლო ენის სიწმიდით დაცვისა შთამომავლობისთვის, რასაკვირველია, არის შესწავლა ძველის მწერლობისა, სადაც დაცულია ყოველივე სიმდიდრე და ღირსება ენისა. მაგრამ დღეს რომ უმეცარნი მეცნიერნი მეცნიერობენ და საკუთარს მეცნიერებას საზოგადოებას ამცნებენ, მათთვის ჩვენ არა გვეთქმის-რა, გარდა მაცხოვრის მცნებისა, რათა „უტევეთ მკვდართა დამარხვად თავი თვისი“. ბატონებო, ჩვენს სამშობლო ენას, შემუშავება-კი არა, შესწავლა უნდა. იგი საუკუნეთა განმავლობაში შემუშავებულია და გაცხრილული, ვითარცა ცეცხლში შვიდჯერ დადულებული ოქრო! მისს სიმდიდრეს დიდი დადაგი არ უნდა: იგი თავისის გრამმატიკულის ფორმებით უმდიდრესი და საუკეთესო ენაა დედამიწის ზურგზედ. ქართულის ენის კვალი დღესაც წმინდად არის დაცული მთელს აფრიკასა და აზიაში. რომელისამე აზრის გამომხატველი სიტყვა, რომელისამე საგნის წოდება დღეს თუ ხმარებაში არ არის, ჩვენ არ ვიცით და უცხო ენებიდგან ვსესხულობთ, ეს განა ქართულის ენის სიღარიბეს აღნიშნავს? არა, ეს სამწუხარო მოვლენა, ეს „სამშობლო ენის წახდენა, ერის დაცემა, ჩარქის მოცხება ტაძრისა წმიდის“ საქვეყნოდ მდადაგებელია ჩვენ უმეცარ მეცნიერთა უმეცრებისა, ჩვენის განხრწნილობისა, ჩვენის უღირსებისა. ჩვენნი უმეცარნი მეცნიერნი ცხვირაშვერილნი მრისხანებით უყურებენ ძველს ენასა, ძველს მწერლობასა, ძველს კულტურას. მდიდარის ენის, მწერლობის შექმნას ძლიერი ერი ნდომებია ყოველთვის. ენის წახდენა, მდიდარი სამკვიდრებლის გაფლანგვა მხოლოდ უძლურ უმეცართა ხვედრი ყოფილა ყოველთვის.

დღეს ვისაც კი კალმის აღება შეუძლიან, თითქოს, ყველას თავის საკუთარი სამწერლო ენა აქვს. ხშირად, ძალიან ხშირად შეგვხვდება ხოლმე ჩვენს მწერლობაში როგორც მე, ისე ყველას, ისეთი სიტყვები, რომელნიც დასახიჩრებულია. ჩემი გულითადი სურვილია განხორციელდეს ბ-ნ გაშაკიძის წინადადება და ჩემის მხრივ მხოლოდ დავუმატებ, რომ ფრიად საჭიროა: ა) შესდგეს სამშობლო ენის მცოდნეთა კრება და მან შეამუშაოს ჩვენის ენის ლექსთა კონა; ბ) მოსპოს ისრეთი შეუფერებლად წარხმარება სიტყვათა, როგორც ეხლა მოგახსენეთ, და გ) ამ კრების ნაშრომის თანახმად იბეჭდებოდეს სამშობლო ენაზედ ერთ-ერთი დროგამოშვებითი გამოცემა. ძველი მწერლობა, რომელმაც გამოზარდა X, XI და XII საუკ. მწერალ-მწიგნობარნი, უნდა შეიქმნეს საფუძვლად სამშობლო ენის აღორძინებისა და მტკიცედ შემუშავებულ გრამატიკულ ფორმებზედ დამყარებისა.

თანახმანი ვართ, რომ ძველის ენით წერა და ლაპარაკი დღეს მოუხერხებელია, მაგრამ ამასთანავე გვრწამს, რომ სინიდისიანი შესწავლა ძველის მწერლობისა შეგვაძლებინებს შევადგინოთ სრული ლექსიკონი, მოვიშოროთ თავიდგან სხვადასხვაობა ერთის საგნის გამომხატველ სიტყვათა მწერლობაში და შევქმნათ საერთო სამწერლო ენა.

ვ. ცხვილოელი

◆◆

უცხოეთი

ავსტრო-უნგრეთი. არ იქმნა და არა, ვენის პარლამენტი მშვიდობიანობას ვერ ეღირსა. დეპუტატები ჩვეულებრივ არა სცხრებიან, ერთმანერთის წინაღმდეგ სამოქმედოდ არავითარს საშუალებას არ ერიდებიან, თუ დასწორდათ, მუშტსაც იშველიებენ, რომ ურწმუნონი როგორმე დაარწმუნონ, თავიანთი გაიყვანონ. ამ ჟამად, როდესაც უმისოდაც თავ სატეხ საგნად ენათა უთანასწორობა გახდა და, რამდენსაც არ ეცადა პრეზიდენტი პარლამენტისა, მაინც საქმეთა მორიგს განხილვასა და მშვიდობიანად გარჩევას არა ეღირსა-რა. დადგენილი იყო, რომ ყველა დეპუტატს ან ნემეცურს ენაზედ შეეტანა თავისი საკითხი საგანი, ანდა, თუ ამას არ ისურვებდა, შესძლებოდა სამშობლო ენაზედაც შეეტანა იგი, იქვე უნდა ნემეცურს ენაზედ ეთარგმნათ და განსახილველად ისე წარედგინათ. მაგრამ ესეც ვერაფერს გახდა.

პრეზიდენტმა განუმარტა დეპუტატებს, თუ მას დასაკითხად შეტანილ საგნების შესახებ თავისი საცენზურო უფლება როგორ ესმის და სთხოვა ყველას — ჩემის მძიმე მოვალეობის ასრულების დროს დამეხმარეთო. სოციალ-დემოკრატმა ელლენბოგენმა ამის გამო გრძელი სიტყვა წარმოსთქვა და დასძინა: „ღირსია ეს პარლამენტი დადუპვისაო“, ხოლო დეპუტატი გლეფი, რომელიც დიდი ხანია ცნობილია, როგორც მოუსვენარი და ლაპარაკში დაუღალავი წევრი პარლამენტისა, პირდაპირ დაემუქრა პრეზიდენტს და შეუყვირა: „გაბედეთ აბა და კიდევ რამ ამოშალეთ ჩემ მიერ წარმოდგენილ საკითხიდგანა და ჰნახავთო“. ამ დროს წამოვარდა დეპუტატი კლოფაკი, ჩეხურად მოლაპარაკე, მინისტრების საჯდომ ადგილისაკენ გაექანა და გაბრაზებულმა განსახილველ საგნების ნაბეჭდი ეგზემპლიარი, მთლად დაფხრეწილი, მინისტრებს თავზედ გადააყარა. კლოფაკის ასეთი საქციელით გულმოსული ბარონი გასილკო უცებ წამოვარდა და ისე ლაზათიანად უთავაზა მუშტი კლოფაკსა, რომ იგი წაბარბაცდა. გასილკომ თავისი თავ დაუჭერელი საქციელი შემდეგ იმითი ახსნა, რომ კლოფაკს უნდოდა პრეზიდენტისათვის სამელნე ესროლა და ამიტომ დავკარიო. გასილკოს მომხრენი და ამათ შორის ეპისკოპოსი რენტა (?!) და რადიკალი ჩეხები ერთმანერთს დაერივნენ. ატყდა ერთი საზარელი ყვირილი და ვაივაგლახი. სიკვდილის ფრად გაფითრებული პრეზიდენტი მაშინვე თავისს ადგილიდგან წამოდგა, მაგრამ ხმის ამოღება ვეღარ შესძლო. პრეზიდენტის ადგილი ვიცე-პრეზიდენტმა პრადემ დაიჭირა და სიტყვის წარმოთქმის ნება ვოლფს მისცა. ვოლფმა თავისს სიტყვაში უპირველესად ყოვლისა ის მოითხოვა, რომ ენის ერთიანობა, ე. ი. სალაპარაკოდ ერთი ენა ყოფილიყო მიღებული; უამისოდ მუშაობა და საქმეთა განხილვა შეუძლებელიაო. პრეზიდენტმა უპასუხა ამაზედ, რომ აგერ ხუთი დღეა ამ საგნის შესახებ გვაქვს ლაპარაკი და გარდაწყვეტით-კი მაინც ვერა გარდავწყვეტეთ-რაო. ამისათვის, გარჩევამდე დროებით შემდეგი გარდაწყვეტილება მიიღოთ: დეპუტატს შეეძლოს დასაკითხი საგანი თავისს სამშობლო ენაზედ შემოიტანოს და შემდეგ იგი ყველასათვის ერთ ენაზედ იქმნეს პარლამენტში გადაცემული. ამისათვის, პრეზიდენტი იქვე მთარგმნელებს იყოლიებს, წარმოდგენილი საკითხი გადითარგმნება და ასლიც შიგვე ჩაჰკერდებაო. ამ წინადადებამ რადიკალ-ნემეცებსა და ჩეხებს შორის ერთი ვაიუშველებელი ასტეხა; ხელ ახლად ყვირილი ასტყდა, ყურთა სმენა აღარ იყო; ჩეხები პრეზიდენტს მუშტით მიესივნენ, პრეზიდენტი მაშინვე გარეთ გავიდა; სხდომა შესწყდა.

◆◆

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

15 თებერვალი

პეტერბურგი. 15 თებერვალს ხელმწიფე მემკვიდრე ზარაფხანაში ბრძანდებოდა.

ტაკუ. როგორც იუწყებიან, ანშიკაის ჯარი გენერალ შენის წინამძღოლობით სიანფუში მიდის, რომ იმპერატორს გაჰყვეს პეკინში.

კონსტანტინეპოლი. სოლუნში დააპატიმრეს რამდენიმე კაცი, მათ შორის ბოლგარელი წიგნის მოვაჭრე სამარჯიევი, რომლის წერილებიც ხელთ ჩაიგდეს. დააპატიმრეს აგრეთვე მაკედონიის სხვა ქალაქებსა და დაბებში მრავალი ბოლგარელი და მათი სახლები გაჩხრიკეს.

ის ხმა, რომელიც გავრცელდა კონსტანტინეპოლის ოსმალთა ბანკის დინამიტით აფეთქების შესახებ, საფუძველს მოკლებულია.

დეაარი. როგორც ამ უკანასკნელ ხანებში მიღებულ ცნობებიდგან სჩანს, დევეტი და შტეინი თავისისა და ჰერცოგის ჯარებით ორანჟეს მდინარის სამხრეთ ნაპირზედ დაბანაკდნენ და ელიან მოხერხებულ დროს, რომ გადავიდნენ ამ მდინარეს, რომელშიც გასვლა ეხლა წყალდიდობისა გამო შეუძლებელია.

პეკინი. პეკინ-შანჰაი-გუანის რკინის გზა უკვე გარდაეცა ინგლისის მთავრობას. ტანჩჯანის სახელოსნოები იმაზედ უფრო კარგ მდგომარეობაშია, ვიდრე ეგონათ.

კრადოკი. როგორც მედდელბურგიდგან იუწყებიან, ბურებმა წარსულ პარასკევს ცეცხლი წაუკიდეს სადგურს როოდეგოოგტეს. ცხარე ბრძოლა გაიმართა. ბურები უკუგდებულ იქმნენ. ბრძოლა იაკპოორტთანაც მოხდა.

ვენა. გრაციდგან იუწყებიან, რომ მთავრის ძე ბორისი ხელ-ახლა გახდა ავადაო; სახადის ნიშნები გამოაჩნდა.

მოსკოვი. უნივერსიტეტში პარაკლისი იქმნა გარდახდილი საერო განათლების მინისტრის განკურნებისათვის.

ლონდონი. სტანდერტონიდგან იუწყებიან, რომ ის ზარბაზნები, რომლებიც ფრენჩმა ჩაიგდო ხელთ, ბურებს ქვიშაში დაეფლათ, სადაც არტილერისტებმა იპოვნეს. ამოიღეს აგრეთვე მრავალი სამხედრო მასალა.

პრეტორიიდგან იუწყებიან, რომ ლუი ბოტა მცირე რაზმით დელაგოას რკინის გზას გადავიდა და ეხლა მედდელბურგის ჩრდილოეთითა სდგასო. უთუოდ მთავარ ბანაკში მიდის რუსსეოკალის მახლობლად, სადაც ბურთა მთავრობაა.

16 თებერვალი

პეტერბურგი. 15 თებერვალს ხელმწიფე მემკვიდრე აქაურს ბირჟაში ბრძანდებოდა; მისს უდიდებულესობას თან ფინანსთა მინისტრი ახლდა. — გამოქვეყნებულ იქმნა უმაღლესი რესკრიპტი დიდის მთავრის ვლადიმირ ალექსანდრეს ძის სახელობაზედ ოცდა ხუთის წლის შესრულების გამო მას შემდეგ რაც დიდი მთავარი სამხატვრო აკადემიის პრეზიდენტად იქმნა დანიშნული. — პირველ დაწყებით გამოძიებას 14 თებერვალს საერო განათლების მინისტრის დაჭრის გამო შეუდგა საგანგებო საქმეთა გამომძიებელი კუზმინი. როგორც ბრალდებულის პეტრე ვლადიმირის ძის კარპოვიჩის ჯერ-ჯერობით შეკრებილ ცნობებიდგანა სჩანს, იგი სტუდენტად ნამყოფია მოსკოვის უნივერსიტეტის საბუნების-მეტყველო ფაკულტეტისა, 1896 წელს იქმნა გამორიცხული სტუდენტთა არეულობებში მონაწილეობის მიღებისათვის. 1898 წელს კარპოვიჩს ნება დაერთო სამკურნალო ფაკულტეტზედ შესვლისა, მაგრამ იქიდგანაც გამორიცხულ იქმნა 1899 წელს სტუდენტთა არეულობებში მონაწილეობისათვის. მიმდინარე წელს კარპოვიჩი ბერლინის უნივერსიტეტში ისმენდა ლექციებს. ბრალდებული კარპოვიჩი დაპატიმრებულ იქმნა. — ადმირალი ალექსეევი დეპეშით გვატყობინებს, რომ გენერალი ლენევიჩი, ჩვენის ჯარის იანცუკ-შანჰაიგუანის რკინის გზის დარაჯობისაგან განთავისუფლების შემდეგ, იუწყება: „ყველგან, რუსეთის ჯარის კაცების გამომშვიდობის დროს, ჩინელები გულწრფელად იქცეოდნენ, ჯარს პროცესიები უხვდებოდნენ, მასპინძლობას უწევდნენ. სადგურზედ ჩემთანაც მოდიოდნენ ჩინელთა დეპუტაციები და გულწრფელ მადლობას უცხადებდნენ ჩვენ ჯარის-კაცებს ძარცვა-გლეჯისაგან იმათ სახლების დაცვისათვის. ყველგან ერთი და იგივე სიტყვები მესმის, რომ დღემდე ჩვენი მფარველნი ერთად ერთი რუსეთის ჯარის-კაცნი იყვნენ, იმათ წასვლის შემდეგ-კი ჩვენთვის, ჩინელებისათვის, ცუდი დღეები დადგებაო. ყველგან იმასა მთხოვდნენ, რომ ორი ჯარის-კაცი მაინც დამეტოვებინა მფარველებად. ვალდებულად ვრაცხ თავს, ყოველივე ეს თქვენს აღმატებულებას ვაცნობო. ყველგან, სადაც-კი შესაძლებელი იყო ჩინელების თხოვნა შევასრულე“.

ლოდზი. 14 თებერვალს, ნაშუადღევის 2 საათზედ; პრაბიანიცში ლოდზის მახლობლად, ცეცხლი წაეკიდა კრუშესა და ენდერის ქაღალდის ნაწარმოების საწყობს; ზარალი ნახევარ მილიონამდეა. საწყობი დაზღვეულია.

ლონდონი. საზოგადოებათა პალატა. ახმიდ ბატლეტი შეეკითხა მთავრობას: ეცადა თუ არა იგი იმის უზრუნველ-საყოფელოდ, რომ იანძეს ვიცე-კოროლი, რომელმაც ცივილიზაციასა და ინგლისის ინტერესებს ამდენი სამსახური გაუწია, ვიცე-კოროლის თანამდებობაზედ დარჩესო? კრანბორნმა მიუგო, რომ ეს საქმე რამდენისამე ხნის წინად დაწვრილებით აწონილ დაწონილ იქმნა და ინგლისის ელჩმა გვაცნობა, რომ ვიცე-კოროლს გადაყენების შიში არ მოელისო. ინგლისის მთავრობა სავსებით აფასებს სამსახურს, რომელიც ვიცე-კოროლებმა გასწიესო.

კაპშტადტი. განუწყვეტელი წვიმები ძალიან უშლის ხელს ფრენჩის სურსათის ურმების გადაზიდვას. ყოველ დღე ბურები ტყვედ უვარდებიან ინგლისელებს, ან იხსნიან იარაღს. მტერი, რომელიც ფრენჩის წინა სდგას, წვრილ რაზმებად დაიყო. დევეტმა გაპტეუნის ჩრდილოეთით ფონი ვერ იპოვნა და სამხრეთისაკენ წავიდა. იმისი განცალკევებული რაზმები რკინის გზის ლიანდაგს გადავიდნენ და პეტრუსვილს უახლოვდებიან. მათ ფეხ-და-ფეხ მისდევენ ინგლისელები. უკანასკნელად მიღებული დეპეშა იუწყება, რომ დევეტი ფილიპპტოუნისაკენ მიდის. შტეინი იმასთან არის; გერცოგი და ბრანდიც შეუერთდნენო.

ლონდონი. მთავრობას არავითარი ამბავი არ მოსვლია გენერალ ლუი ბოტას დამორჩილების შესახებ.

ლონდონი. სიანფუდგან იუწყებიან, რომ იუნსიენი 9 თებერვალს ლაუჯოუში იქმნა დანიშნულიო.

◆◆

განცხადებანი

პეტერბ. სამკურნალო გამგეობის ნება რთვით. დიდი კოლოფი ღირს 5 მან., პატარა კოლ. 3 მან. და 1 მ. 50 კაპ.

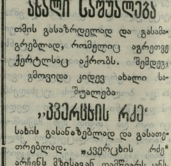

ახალი საშუალება

თმის გასაზრდელად და გასამაგრებლად, რომელიც აგრეთვე ქერტლსაც აქრობს. შემდეგ, გმოვიდა კიდევ ახალი საშუალება

„კვერცხის რძე“

სახის გასანაზებლად და გასათეთრებლად. „კვერცხის რძე“ არჩენს მზისაგან დამწვარს კანს, სპობს მუწუკებს, არბილებს კანს. **ფასი ყველასათვის ხელ-მისაწვდენია:** დიდი ქილა — 2 მან; პატარა — 1 მან. 50 კაპ. იყიდება ყველა საპარფიუმერო და სააფთექო მაღაზიაში მთავარი საწყობი არის პეტერბურგში, პუშკინის ქუჩაზედ №15, სადგ. 10. საწყობს განყოფილებანი აქვს ტფილისში — ერევნის მოედ. სააფთექო საქონლის სავაჭრო ამხანაგობაში და ბაქოში. იყიდება აგრეთვე ხიდზედ პოპოვისა და არისტაკოვის სააფთექო მაღაზიაში.

ქალაქ გარედ მცხოვრებთ დაუყოვნებლივ ფოსტით გავგზავნებათ. (100—211—36)

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 16-го Февраля 1901 г.
სტამბა მ. შარაძისა და ამხ.
რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე